

II. PRIKAZI KNJIGA

**ĐURO ŠKVORC, BISKUP MIJO ŠKVORC,
ZAVOD ZA ZNANSTVENOISTRAŽIVAČKI I UMJETNIČKI RAD
HRVATSKE AKADEMIJE ZNANOSTI I UMJETNOSTI KOPRIVNIČKO-
KRIŽEVAČKE ŽUPANIJE U KRIŽEVCIMA, ZAGREB – KRIŽEVCI, 2021.**

Nakon dva održana znanstvena skupa i objavljena dva zbornika o biskupu Miji Škvorcu (*Biskup Mijo Škvorc: teolog, filozof, govornik, književnik i Filozofsko-teološki i pastoralni doprinosi biskupa Mije Škvorca*), pred nama je prva, na jednom mjestu, cjelovita biografija pomoćnog zagrebačkog biskupa, čiji je autor dr. sc. Đuro Škvorc. Monografija je objavljena u izdanju Zavoda za znanstvenoistraživački i umjetnički rad HAZU Koprivničko-križevačke županije u Križevcima, a sastoji se od 169 stranica podijeljenih u jedanaest poglavlja: 1. Uvodna napomena, 2. Župa sv. Petra i Pavla u Svetom Petru Čvrstecu, 3. Odrastanje i školovanje biskupa Mije Škvorca, 4. Svećeničko i profesorsko djelovanje isusovca Mije Škvorca, 5. Suđenje i zatvor, 6. Počasni doktorat na Katoličkom bogoslovnom fakultetu, 7. Biskupsko djelovanje 1970. – 1989. godine, 8. Bolest, smrt i pokop biskupa dr. Mije Škvorca 1989. godine na zagrebačkom Mirogoju, 9. Zaključak, 10. Sažetak, 11. Prilozi, 12. Summary, 13. Izvori i literatura, 14. Kazalo imena, 15. Životopis autora.

Kroz prvih nekoliko poglavlja autor monografije daje kratak prikaz župe i rodnog kraja u kojem se biskup Mijo Škvorc rodio i proveo djetinjstvo. Naime, biskup Mijo Škvorc rodio se 1. rujna 1919. godine u selu Ruševcu, koje kao župa pripada u Župu svetog Petra i Pavla Sveti Petar Čvrstec, dok je administrativno dio grada Križevaca. Iz navedenih poglavlja vidljivo je kako autor donosi prikaz biskupova života od njegova rođenja i početnog školovanja u rodnom selu, pa nastavka u obližnjem Većeslavcu, Nadbiskupskoj klasičnoj gimnaziji u Zagrebu, Travniku, pa sve do povratka u Zagreb, i njegovog imenovanja pomoćnim biskupom zagrebačkim te smrti. Preko dostupne arhivske građe, a u čemu su posebno vrijedni biskupovi osobni dnevници, autor prati i opisuje Škvorčevo studiranje filozofije na Filozofskom institutu Družbe Isusove u Zagrebu i studiju teologije na zagrebačkome Katoličkom bogoslovnom fakultetu kao i njegovo svećeničko djelovanje. Nakon ređenja Mijo Škvorc djeluje kao odgojitelj i nastavnik što autor donosi kroz prikaz njegova profesorskog rada, različitih predavanja i propovijedi, po kojima je Mijo Škvorc bio izuzetno popularan. S obzirom na to da Mijo Škvorc djeluje u vrijeme komunističke Jugoslavije, vlastima se nije sviđela ta vrsta njegove djelatnosti te je dva puta bio osuđivan zbog klasičnog izgovora režima „rušenje ustavno pravnog poretka” kao i djelovanja protiv „bratstva i jedinstva. Biskup je svoj danak platio, i to u zatvoru u Novoj Gra-

dišci, gdje je proveo od 1956. do 1958. godine. I u tom dijelu autor donosi dio korespondencije u kojoj se vidi da je biskup ustrajan i nema se namjere odreći svojeg poziva. U zatvoru je prošao represiju i težak fizički rad, od svakodnevnog voženja šljunka tačkama iz Save uzbrdo, do premetanja balvana iz jedne hrpe na drugu. Sam proces od optužbe do zatvora autor prati na izvornoj građi te nam na taj način predstavlja još jedan važan dokument o postupanju jugokomunističkog režima prema Katoličkoj crkvi. Na tome primjeru može se pratiti i taj odnos jugoslavenske države prema Crkvi. Naime, komunisti su htjeli drugom optužnicom protiv biskupa Škvorca isprovocirati nadbiskupa Franju Šepera da intervenira kod vlasti za odustajanje od optužnice. Time su htjele pokazati nadbiskupu Šeperu da ga cijene, a odustajanjem od suđenja kako su spremni na poboljšanje odnosa s Crkvom. Šeper se založio u svibnju 1960. za Škvorca i neke druge svećenike kod predsjednika Sabora NR Hrvatske Vladimira Bakarića, a 14. listopada 1960. uputio je istome pismo po pitanju biskupa Škvorca. Nakon pisma Tužiteljstvo je odustalo od optužnice. Pozvalo je Škvorca 19. prosinca 1960. u svoje prostorije, te mu priopćilo da će navedena optužnica biti povučena, uz savjet da prestane s takvim propovijedanjem, a ako nastavi da će ponovno pokrenuti protiv njega kazneni postupak i dovesti ga do kraja.

Razdoblje od 1970. do 1989. godine prati djelovanje Škvorca kao pomoćnog zagrebačkog biskupa i njegov pastoralni rad. U sedmom poglavlju autor piše o ulozi biskupa Škvorca u organiziranju i provođenju Mariološkog i Marijanskog kongresa kao i rada u Caritasu Zagrebačke nadbiskupije. U osmom poglavlju autor piše o bolesti, smrti i pokopu biskupa Mije Škvorca 1989. godine na zagrebačkom groblju. Na kraju monografije u prvom prilogu prikazani su podaci o datumu i mjestu dijeljenja svete potvrde biskupa Škvorca u Zagrebačkoj nadbiskupiji, dok drugi prilog donosi popis bibliografskih jedinica biskupa Škvorca razvrstanih po godinama objavljivanja.

Po bogatom opusu koji je ostavio iza sebe neskromno ga možemo smatrati i renesansnim čovjekom. Naime, bio je u pravom smislu riječi svestrani intelektualac i erudit, što vidimo po bogatoj bibliografiji, čiji popis kao prilog na kraju monografije donosi autor, a koju čini čak 461 jedinica i 6 monografija. Bio je glasoviti propovjednik, filozof, pjesnik, pisac pripovijesti. Sve te elemente autor je objedinio u jednu smislenu i zaokruženu cjelinu koja nam daje kvalitetan uvid u rad i život jednog od križevačkih velikana – mons. dr. Mije Škvorca te je ova monografija još jedan djelić mozaika u poznavanju osoba iz povijesti ne samo Križevaca već i Hrvatske i Katoličke crkve i njenog poslanja.

Dejan Pernjak